



ที่ นร ๐๕๐๓ (กร๒)/๑๓๗๖๒

สำนักนายกรัฐมนตรี
ทำเนียบรัฐบาล กทม. ๑๐๓๐๐

๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๗

เรื่อง ร่างพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

เรียน เลขาธิการคณะกรรมการรัฐมนตรี

- สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. หนังสือสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) ที่ บจธ. ๐๑/๑๒๓๙ เรื่อง ร่างพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ลงวันที่ ๑๗ ตุลาคม ๒๕๖๗
๒. สำเนาหนังสือสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) ที่ บจธ. ๐๑/๖๙๖ เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. ลงวันที่ ๒๙ กันยายน ๒๕๖๔
๓. สำเนาหนังสือสำนักเลขาธิการคณะกรรมการรัฐมนตรี ที่ นร ๐๕๐๓/๑๕๒๑๓ เรื่อง ส่งเรื่องคืนเนื่องจากได้มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งคณะกรรมการฯ ลงวันที่ ๘ กันยายน ๒๕๖๖
๔. พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) พ.ศ. ๒๕๕๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม
๕. สำเนาหนังสือสำนักเลขาธิการคณะกรรมการรัฐมนตรี ที่ นร ๐๕๐๓/๑๔๔๘๐ เรื่อง ร่างพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ลงวันที่ ๒๘ เมษายน ๒๕๕๙
๖. สำเนาหนังสือสำนักเลขาธิการคณะกรรมการรัฐมนตรี ที่ นร ๐๕๐๓/๕๔๑๑ เรื่อง ร่างพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ลงวันที่ ๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒
๗. สำเนาหนังสือสำนักเลขาธิการคณะกรรมการรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๐๓/๑๒๐๓๙ เรื่อง ร่างพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ลงวันที่ ๑๒ พฤษภาคม ๒๕๕๙
๘. สำเนาคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการ และคณะทำงาน ที่เกี่ยวข้องกับร่างกฎหมายจัดตั้งธนาคารที่ดินหรือองค์การอื่นที่มีวัตถุประสงค์ลักษณะทำนองเดียวกับธนาคารที่ดิน
๙. สำเนาหนังสือสำนักเลขาธิการคณะกรรมการรัฐมนตรี ที่ นร ๐๕๐๕/๑๓๑๗๙ เรื่อง รายงานการประเมินความคุ้มค่าของสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) ตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๒ ลงวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๖๕
๑๐. สำเนาหนังสือคณะกรรมการพัฒนาและส่งเสริมองค์การมหาชน ด่วนที่สุด ที่ นร ๑๒๐๓/๔๕๒ เรื่อง รายงานการประเมินความคุ้มค่าของสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ ลงวันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๖๖
๑๑. สำเนารายงานการประชุมคณะกรรมการสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน ครั้งที่ ๘/๒๕๖๗ เมื่อวันที่ ๒๖ กันยายน ๒๕๖๗

๑๒. สำเนาหนังสือสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) ที่ บจธ. ๐๑/๑๒๓๘ เรื่อง ร่างพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ลงวันที่ ๑๗ กันยายน ๒๕๖๗

๑๓. ร่างพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

ด้วย สถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) หรือ บจธ. ขอเสนอเรื่อง ร่างพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) (ฉบับที่ ..) พ.ศ. เพื่อเสนอ คณะรัฐมนตรีพิจารณา โดยเรื่องนี้เข้าข่ายที่จะต้องนำเสนอคณะรัฐมนตรีตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอ เรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ มาตรา ๔ (๔) ทั้งนี้ สถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) หรือ บจธ. จำเป็นต้องเสนอเรื่องนี้เป็นเรื่องเร่งด่วน มิฉะนั้น บจธ. จะยุบเลิกเมื่อพ้นวันที่ ๗ มิถุนายน ๒๕๖๘ ตามกฎหมายปัจจุบัน ทั้งนี้ รองนายกรัฐมนตรี (นายสุริยะ จึงรุ่งเรืองกิจ) ในฐานะรัฐมนตรี ที่ได้รับมอบหมายเป็นผู้รักษาการตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งฯ ได้เห็นชอบให้เสนอเรื่องดังกล่าวด้วยแล้ว (สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑) โดยเรื่องดังกล่าวมีรายละเอียด ดังนี้

๑. เหตุผลความจำเป็นที่ต้องเสนอคณะรัฐมนตรี

บจธ. ได้ดำเนินโครงการตามที่ได้รับมอบหมายเพื่อให้การช่วยเหลือเกษตรกรและ ประชาชน บจธ. ยังอยู่ระหว่างการดำเนินการจัดตั้งธนาคารที่ดินหรือองค์การอื่นที่มีวัตถุประสงค์ทำนอง เดียวกับธนาคารที่ดิน โดยปัจจุบัน บจธ. ได้ยกร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการ ถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. เป็นหน่วยงานที่มีภารกิจทำนองเดียวกับธนาคารที่ดินขึ้น โดยคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ ในการประชุมครั้งที่ ๒/๒๕๖๔ เมื่อวันที่ ๑๓ กันยายน ๒๕๖๔ มีมติเห็นชอบในหลักการร่างพระราชบัญญัติฯ และมอบหมายให้รองนายกรัฐมนตรีที่กำกับดูแล ในขณะนั้นได้เสนอร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวต่อสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีแล้ว เมื่อวันที่ ๒๙ กันยายน ๒๕๖๔ (สิ่งที่ส่งมาด้วย ๒) ต่อมาสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้มีหนังสือแจ้ง บจธ. ที่ นร ๐๕๐๓/๑๙๒๑๓ เรื่อง ส่งเรื่องคืนเนื่องจากได้มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งคณะรัฐมนตรี ลงวันที่ ๘ กันยายน ๒๕๖๖ (สิ่งที่ส่งมาด้วย ๓) โดยที่การจัดตั้งธนาคารที่ดินหรือองค์การอื่นที่มีวัตถุประสงค์ทำนองเดียวกับธนาคารที่ดิน ยังไม่แล้วเสร็จ ดังนั้น เพื่อให้ บจธ. ดำเนินการได้อย่างต่อเนื่อง เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์และอำนาจหน้าที่ได้ ต่อไปในระหว่างการจัดตั้งธนาคารที่ดินหรือองค์การอื่นที่มีวัตถุประสงค์ทำนองเดียวกับธนาคารที่ดิน จึงมี ความจำเป็นที่ต้องขอขยายระยะเวลาการดำเนินงานของ บจธ. จากครบระยะเวลาเมื่อพ้นวันที่ ๗ มิถุนายน ๒๕๖๘ ออกไปอีก ๕ ปี เป็น เมื่อพ้นวันที่ ๗ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๗๓ โดยเป็นการแก้ไขเพิ่มเติมความในมาตรา ๔๐ (๒) แห่งพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) พ.ศ. ๒๕๕๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

๒. ความเร่งด่วนของเรื่อง

บจธ. จะถูกยุบเลิกโดยผลของมาตรา ๔๐ (๒) เมื่อพ้นวันที่ ๗ มิถุนายน ๒๕๖๘ ดังนั้น เพื่อให้คงสถานะหน่วยงานของ บจธ. ในการดำเนินการกิจอย่างต่อเนื่อง จำเป็นต้องเร่งดำเนินการเสนอ คณะรัฐมนตรีพิจารณาขยายระยะเวลาดำเนินการของ บจธ. ออกไปตามร่างพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบัน บริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) (ฉบับที่ ..) พ.ศ. เนื่องจากหากคณะรัฐมนตรีไม่มีมติแก้ไข ร่างพระราชกฤษฎีกาตามที่เสนอจะส่งผลกระทบต่อภารกิจของ บจธ. ในการช่วยเหลือเกษตรกรและ ประชาชนต้องยุติลงก่อนที่จะมีการจัดตั้งหน่วยงานที่มาดำเนินการกิจตามนโยบายของรัฐบาลอย่างถาวร ซึ่งจะส่งผลให้เกษตรกรที่ได้รับความช่วยเหลือ และเกษตรกรที่รอรับความช่วยเหลืออีกจำนวนมากได้รับความเดือดร้อนเสียหาย จึงจำเป็นต้องเร่งเสนอเรื่องดังกล่าวโดยเร็วไม่สามารถรอการเสนอร่างพระราชบัญญัติฯ ที่มีขั้นตอนในการดำเนินการซึ่งใช้เวลาอีกระยะหนึ่งได้

๓.สาระสำคัญและข้อเท็จจริง

บจธ. จัดตั้งขึ้นตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) พ.ศ. ๒๕๕๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มีภารกิจหลักในการจัดตั้งธนาคารที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน ดำเนินการให้เกษตรกรและผู้ยากจนได้ใช้ประโยชน์ในที่ดินอย่างทั่วถึง โดยรัฐสามารถนำที่ดินที่ไม่มีการใช้ประโยชน์มาบริหารจัดการให้เกิดการใช้ประโยชน์อย่างเหมาะสม ก่อให้เกิดการกระจายการถือครองที่ดินได้อย่างกว้างขวางยิ่งขึ้น เกษตรกรและผู้ยากจนได้รับการแก้ไขปัญหาด้านที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัย (สิ่งที่ส่งมาด้วย ๔)

๓.๑ ความเป็นมาของเรื่องที่จะเสนอ

๓.๑.๑ พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) พ.ศ. ๒๕๕๔ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๘ ตอนที่ ๓๓ ก วันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๕๔ มีผลเมื่อวันที่ ๙ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๔ มาตรา ๔๐ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ให้สถาบันเป็นอันยุบเลิกเมื่อมีกรณีใดกรณีหนึ่งดังต่อไปนี้

(๑) มีการจัดตั้งธนาคารที่ดินหรือองค์กรอื่นที่มีวัตถุประสงค์ในลักษณะทำนองเดียวกับธนาคารที่ดิน

(๒) พ้นกำหนดระยะเวลาห้าปีนับแต่วันที่พระราชกฤษฎีกานี้มีผลใช้บังคับแม้จะยังมิได้มีการจัดตั้งธนาคารที่ดินหรือองค์กรอื่นตาม (๑) ก็ตาม

.....”

ทั้งนี้ นับแต่วันที่พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) พ.ศ. ๒๕๕๔ มีผลบังคับใช้ สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีได้เสนอเรื่องต่อรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรีผู้กำกับดูแล บจธ. เพื่อกราบเรียนนายกรัฐมนตรีพิจารณาแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนสองคน และกรรมการผู้แทนองค์กรชุมชนจำนวนสองคน แต่เนื่องจากรัฐบาลในขณะนั้นไม่มีการพิจารณาแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ และกรรมการผู้แทนองค์กรชุมชน เพื่อเป็นคณะกรรมการในวาระเริ่มแรกของ บจธ. จนกระทั่งคณะรัฐมนตรีในคราวประชุมเมื่อวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๘ ได้มีมติแต่งตั้งประธานกรรมการ กรรมการผู้แทนองค์กรชุมชน และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ในสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน โดยผลของบทบัญญัติมาตรา ๔๐ วรรคหนึ่งดังกล่าว หากไม่มีการจัดตั้งธนาคารที่ดินหรือองค์กรอื่นที่มีวัตถุประสงค์ในลักษณะทำนองเดียวกับธนาคารที่ดิน หรือมีการจัดตั้งล่าช้า บจธ. จะถูกยุบเลิกโดยผลของมาตรา ๔๐ (๒) ในวันที่ ๘ มิถุนายน ๒๕๕๙ ซึ่งขณะนั้นจะเหลือเวลาดำเนินการอีกเพียง ๑๐ เดือน เพื่อให้การดำเนินการเป็นไปอย่างต่อเนื่อง บจธ. ได้ดำเนินการขอขยายระยะเวลาการดำเนินการต่อคณะรัฐมนตรีแล้วจำนวน ๓ ครั้ง ดังต่อไปนี้

๑) คณะรัฐมนตรีในคราวประชุมเมื่อวันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๕๙ ได้พิจารณา ร่างพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) (ฉบับที่ ..) พ.ศ. โดยมีผลเป็นการขยายระยะเวลาการดำเนินการออกไปเมื่อพ้นวันที่ ๗ มิถุนายน ๒๕๖๒ (สิ่งที่ส่งมาด้วย ๕)

๒) คณะรัฐมนตรีในคราวประชุมเมื่อวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒ ได้พิจารณา ร่างพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) (ฉบับที่ ..) พ.ศ. โดยมีผลเป็นการขยายระยะเวลาการดำเนินการออกไปเมื่อพ้นวันที่ ๗ มิถุนายน ๒๕๖๕ (สิ่งที่ส่งมาด้วย ๖)

๓) คณะรัฐมนตรีในคราวประชุมเมื่อวันที่ ๒๔ พฤษภาคม ๒๕๖๕ ได้มีมติเห็นชอบร่างพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) (ฉบับที่ ..) พ.ศ. โดยมีผลเป็นการขยายระยะเวลาการดำเนินการออกไปเมื่อพ้นวันที่ ๗ มิถุนายน ๒๕๖๘ (สิ่งที่ส่งมาด้วย ๗)

๓.๑.๒ บจธ. ได้ดำเนินการยกร่างพระราชบัญญัติธนาคารที่ดินหรือองค์การอื่นที่มีวัตถุประสงค์ในลักษณะทำนองเดียวกันกับธนาคารที่ดินเพื่อเป็นหน่วยงานที่ทำหน้าที่แก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำด้านที่ดินดังกล่าว จำนวน ๕ ครั้ง (ฉบับ) ดังนี้

ฉบับที่ ๑ ร่างพระราชบัญญัติธนาคารที่ดิน พ.ศ. เมื่อวันที่ ๑๗ กรกฎาคม ๒๕๕๘ รองนายกรัฐมนตรีผู้กำกับดูแล บจธ. ในขณะนั้น พิจารณานุมัติให้ส่งเรื่องร่างพระราชบัญญัติธนาคารที่ดิน พ.ศ. ให้สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี

ฉบับที่ ๒ ร่างพระราชบัญญัติธนาคารที่ดิน พ.ศ. เมื่อวันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙ ในการประชุมร่วมระหว่างรองนายกรัฐมนตรีผู้กำกับดูแล บจธ. ในขณะนั้น ได้พิจารณาเห็นชอบร่างพระราชบัญญัติธนาคารที่ดิน พ.ศ. โดยให้ บจธ. ปรับแก้ไขให้มีความชัดเจนตามนโยบายที่มอบไว้ โดยมุ่งเน้นการป้องกันและแก้ไขปัญหาการสูญเสียสิทธิในที่ดิน เมื่อดำเนินการแก้ไขแล้วให้นำเสนอร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวเพื่อพิจารณา นำเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาต่อไป ประกอบกับมติคณะรัฐมนตรีในคราวประชุมเมื่อวันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๕๙ เรื่อง ร่างพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ความว่า “ข้อ ๓ ให้สถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) เร่งดำเนินการจัดตั้งธนาคารที่ดินให้แล้วเสร็จโดยเร็ว” ต่อมาเมื่อวันที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๕๙ รองนายกรัฐมนตรีผู้กำกับดูแล บจธ. ในขณะนั้น ได้พิจารณาเห็นชอบร่างพระราชบัญญัติธนาคารที่ดิน พ.ศ. และเห็นชอบให้เสนอเรื่องดังกล่าวต่อคณะรัฐมนตรี และต่อมาเมื่อวันที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๕๙ สลค. มีหนังสือแจ้ง บจธ. ว่ามีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้เสนอความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรีแล้วจำนวน ๑๖ หน่วยงาน โดยมี ๑๓ หน่วยงาน เห็นชอบร่างพระราชบัญญัติธนาคารที่ดิน พ.ศ. และ ๓ หน่วยงาน เห็นชอบและมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม และมีคำสั่งมอบหมายให้ บจธ. นำร่างพระราชบัญญัติเรื่องนี้เสนอคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ รวมทั้งดำเนินการปรับปรุง “ความจำเป็นในการตราพระราชบัญญัติ” (Checklist) รวม ๑๐ ประการ ให้เป็นไปตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๓ พฤษภาคม ๒๕๕๙ อย่างเคร่งครัดให้มีรายละเอียดครบถ้วนสมบูรณ์

ฉบับที่ ๓ ร่างพระราชบัญญัติธนาคารที่ดิน พ.ศ. เมื่อวันที่ ๑๔ มิถุนายน ๒๕๖๐ ฝ่ายเลขานุการของคณะกรรมการขับเคลื่อนและเร่งรัดการดำเนินงานตามนโยบายรัฐบาล (กขร.) ได้เชิญ บจธ. และกระทรวงการคลังเข้าร่วมประชุมเรื่องการจัดตั้งธนาคารที่ดิน โดยเห็นว่าร่างกฎหมายทั้ง ๒ ฉบับ มีเนื้อหาคล้ายคลึงกันและเป็นการจัดตั้งธนาคารที่ดินเพื่อรองรับการแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำด้านที่ดินทำกินของเกษตรกรเนื่องจากข้อเสนอร่างกฎหมายของ บจธ. มีขั้นตอนที่จะต้องดำเนินการหลายขั้นตอนตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐ ในขณะที่ร่างกฎหมายของกระทรวงการคลังมีขั้นตอนการดำเนินการที่กระชับกว่า ประกอบกับร่างกฎหมายทั้งฉบับ บจธ. และฉบับกระทรวงการคลัง รัฐมนตรีที่รักษาการตามกฎหมายคือ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง จึงเห็นว่าควรเสนอร่างกฎหมายของกระทรวงการคลังในการประชุมคณะกรรมการขับเคลื่อนและเร่งรัดการดำเนินงานตามนโยบายรัฐบาล ในวันที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๕๖๐ โดยให้ บจธ. และกระทรวงการคลังร่วมกันหารือ ทั้งนี้ บจธ. และกระทรวงการคลังได้หารือกันแล้ว บจธ. ไม่มีข้อติดขัดต่อร่างพระราชบัญญัติธนาคารที่ดิน พ.ศ. ของกระทรวงการคลังแต่อย่างใด ซึ่งกระทรวงการคลัง โดยสำนักงานเศรษฐกิจการคลังแจ้งว่า ได้นำเสนอร่างพระราชบัญญัติธนาคารที่ดิน พ.ศ. ที่ปรับปรุงตามความเห็นของกระทรวงการคลังต่อรองนายกรัฐมนตรี (นายสมคิด จาตุศรีพิทักษ์) ในขณะนั้น เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบให้กระทรวงการคลังเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อทราบแล้ว เมื่อวันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๖๐

ฉบับที่ ๔ ร่างพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันบริหารจัดการที่ดิน
(องค์การมหาชน) พ.ศ. กระทรวงการคลัง โดยสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง และ บจธ. ได้ร่วมกัน
ยกร่างพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันบริหารจัดการเพื่อกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรม (องค์การมหาชน)
พ.ศ. และส่งร่างพระราชกฤษฎีกาดังกล่าว เพื่อให้ บจธ. เพื่อนำไปดำเนินการตามบทบัญญัติมาตรา ๗๗
ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ต่อมา เมื่อวันที่ ๑๘ พฤษภาคม ๒๕๖๓
รองนายกรัฐมนตรีผู้กำกับดูแล บจธ. ในขณะนั้นได้พิจารณาแล้วมีบัญชาว่า ให้ส่งคืนร่างพระราชกฤษฎีกาและ
เอกสารประกอบให้ บจธ. ดำเนินการตามมาตรา ๖ แห่งพระราชกฤษฎีกาการตั้งสถาบันบริหารจัดการ
ธนาคารที่ดิน (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๒ ที่ให้กระทรวงการคลังและผู้มีหน้าที่รับผิดชอบดำเนินการเสนอ
ร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งธนาคารที่ดินหรือองค์การอื่นที่มีวัตถุประสงค์ในลักษณะทำนองเดียวกับธนาคารที่ดิน
ให้เป็นไปตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องและทันเวลาที่กำหนดต่อไป

ฉบับที่ ๕ ร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการ
ถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. บจธ. ได้ดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการ และคณะทำงาน
ซึ่งมีตัวแทนทั้งจากหน่วยงานรัฐ ภาคประชาชน ผู้ทรงคุณวุฒิ และนักวิชาการ (สิ่งที่ส่งมาด้วย ๘) ร่วมกัน
ยกร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน
พ.ศ. ต่อมาคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ ในการประชุมครั้งที่ ๒/๒๕๖๔ เมื่อวันที่ ๑๓ กันยายน
๒๕๖๔ มีมติเห็นชอบในหลักการร่างพระราชบัญญัติฯ และมอบหมายให้ บจธ. เสนอเรื่องนำเสนอ
คณะรัฐมนตรีโดยเร็ว ซึ่ง บจธ. ได้เสนอร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครอง
ที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. ต่อสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีแล้วเมื่อวันที่ ๒๙ กันยายน ๒๕๖๔
ตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๑

ต่อมารัฐบาล (นายเศรษฐา ทวีสิน) ได้มอบหมายให้รองนายกรัฐมนตรี
(นายภูมิธรรม เวชยชัย) กำกับดูแล บจธ. ซึ่งอยู่ในระหว่างกำหนดแนวทางการดำเนินการเรื่องดังกล่าว
โดย บจธ. ได้เสนอ ๓ แนวทาง ดังนี้

๑) จัดตั้งธนาคารที่ดินหรือองค์การอื่นที่มีวัตถุประสงค์ในลักษณะทำนอง
เดียวกับธนาคารที่ดิน โดย บจธ. ยกร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครอง
ที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. แต่เนื่องจากการเสนอพระราชบัญญัติใช้ระยะเวลาและมีขั้นตอน
จึงต้องพิจารณาแนวทางการขยายระยะเวลาหรือยกเลิกมาตรา ๔๐ แห่งพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันบริหาร
จัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) พ.ศ. ๒๕๕๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ที่กำหนดระยะเวลายุบเลิกด้วย

๒) ยกเลิกมาตรา ๔๐ แห่งพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันบริหารจัดการ
ธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) พ.ศ. ๒๕๕๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ซึ่งเป็นกำหนดยุบเลิก และมาตรา ๗ (๑)
ในส่วนการจัดตั้งธนาคารที่ดิน โดยให้ บจธ. ดำเนินภารกิจตามกฎหมายจัดตั้งปัจจุบันและทำหน้าที่เป็นธนาคารที่ดิน
โดยไม่ต้องจัดตั้งหน่วยงานเพิ่มเติม

๓) ยุบเลิก บจธ. โดยจัดตั้งองค์การมหาชนใหม่ให้มียุทธศาสตร์เดียวกับธนาคาร
ที่ดินหรือองค์การอื่นที่มีวัตถุประสงค์ในลักษณะทำนองเดียวกับธนาคารที่ดิน โดยแนวทางนี้ บจธ.
และสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง กระทรวงการคลัง เคยร่วมกันจัดทำร่างพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันบริหาร
จัดการที่ดิน (องค์การมหาชน) พ.ศ. แล้ว

ต่อมา มีการเปลี่ยนแปลงรัฐบาล สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีจึงมีหนังสือ
แจ้ง บจธ. เพื่อส่งเรื่องคืนเนื่องจากได้มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งคณะรัฐมนตรี ลงวันที่ ๘ กันยายน
๒๕๖๖ โดยนายกรัฐมนตรี (นางสาวแพทองธาร ชินวัตร) ได้มอบหมายรองนายกรัฐมนตรี (นายสุริยะ จึงรุ่งเรืองกิจ)
ให้กำกับดูแล บจธ. ในกรณีนี้ เมื่อวันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๖๗ บจธ. ได้เข้าพบเพื่อหารือนโยบายการดำรงอยู่ของ
บจธ. กับผู้เกี่ยวข้องแล้ว แต่ยังคงอยู่ในระหว่างการพิจารณา เนื่องจาก บจธ. อยู่ในระหว่างเสนอแต่งตั้ง

ประธานกรรมการ กรรมการผู้แทนองค์กรชุมชน และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ในคณะกรรมการสถาบันบริหารจัดการจัดการธนาคารที่ดิน จึงควรเสนอรายชื่อให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาแต่งตั้งประธานกรรมการ กรรมการผู้แทนองค์กรชุมชน และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ในคณะกรรมการสถาบันบริหารจัดการจัดการธนาคารที่ดินที่ค้างอยู่ และเสนอขอขยายระยะเวลาดำเนินการในมาตรา ๔๐ แห่งพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) พ.ศ. ๒๕๕๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติมด้วย โดยในส่วนแนวทางจัดตั้งธนาคารที่ดิน หรือองค์การอื่นที่มีวัตถุประสงค์ในลักษณะทำนองเดียวกับธนาคารที่ดินนั้น ตามร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. ดังกล่าว จำเป็นต้องพิจารณาเพื่อให้มีเนื้อหาที่สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลชุดปัจจุบันด้วย

๓.๒ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

๓.๒.๑ พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) พ.ศ. ๒๕๕๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

มาตรา ๔๐ บัญญัติว่า “ให้สถาบันเป็นอันยุบเลิกเมื่อมีกรณีใดกรณีหนึ่งดังต่อไปนี้

(๑) มีการจัดตั้งธนาคารที่ดินหรือองค์การอื่นที่มีวัตถุประสงค์ในลักษณะทำนองเดียวกับธนาคารที่ดิน

(๒) เมื่อพ้นวันที่ ๗ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๘

ให้รัฐมนตรีประกาศการยุบเลิกสถาบันในราชกิจจานุเบกษา

ให้สภาพนิติบุคคลของสถาบันดำรงอยู่ตราบเท่าที่จำเป็นเพื่อประโยชน์ในการดำเนินกิจการตาม มาตรา ๔๑”

มาตรา ๔๑ เมื่อยุบเลิกสถาบันแล้ว ให้มีเจ้าหน้าที่ทำการตรวจสอบทรัพย์สินและชำระบัญชี รวมทั้งการโอนหรือการจำหน่ายทรัพย์สินที่ยังคงเหลืออยู่ และการจัดการเกี่ยวกับบุคลากร ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะรัฐมนตรีกำหนด

๔.๒.๒ รัฐธรรมนูญ ยุทธศาสตร์ชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง

ที่	เรื่อง	วันที่มีมติ	สาระสำคัญ
๑	รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐	-	มาตรา ๗๒ และมาตรา ๗๓ รัฐพึงดำเนินการเกี่ยวกับที่ดิน โดยวางแผนการใช้ที่ดินของประเทศให้เหมาะสมกับสภาพของพื้นที่และศักยภาพของที่ดิน ตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน จัดให้มีมาตรการกระจายการถือครองที่ดินเพื่อให้ประชาชนสามารถมีที่ทำกินได้อย่างทั่วถึงและเป็นธรรม จัดให้มีมาตรการหรือกลไกที่ช่วยให้เกษตรกรประกอบเกษตรกรรม มาตรา ๒๕๘ ให้ดำเนินการปฏิรูปประเทศ จัดให้มีการกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรม
๒	ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐)	-	ยุทธศาสตร์ที่ ๔ ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม ๔.๑ การลดความเหลื่อมล้ำ สร้างความเป็นธรรมในทุกมิติ ๔.๑.๓ กระจายการถือครองที่ดินและการเข้าถึงทรัพยากร กำหนดมาตรการเพื่อให้เกิดการใช้ประโยชน์ที่ดินที่มีกรรมสิทธิ์อย่างเป็นธรรม และกระจายการถือครองที่ดินในขนาดที่เหมาะสมต่อการประกอบอาชีพเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมในการถือครองที่ดิน

ที่	เรื่อง	วันที่มีมติ	สาระสำคัญ
๓	แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๓	-	หมวดหมู่ที่ ๑ : ไทยเป็นประเทศชั้นนำด้านสินค้าเกษตรและเกษตรแปรรูปมูลค่าสูง (กลยุทธ์ที่ ๘.๑) หมวดหมู่ที่ ๘ : ไทยมีความยากจนข้ามรุ่นลดลง และคนไทยทุกคนมีความคุ้มครองทางสังคมที่เพียงพอ เหมาะสม
๔	คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรีนางสาวแพทองธาร ชินวัตร นายกรัฐมนตรีแถลงต่อรัฐสภา	วันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๖๗	นโยบายรัฐบาล จะพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อขยายโอกาส โดยเฉพาะความท้าทายด้านชีวิตความเป็นอยู่ประชาชน ภายใต้บริบทความเหลื่อมล้ำของรายได้ ระหว่างคนจนและคนรวย และความเจริญกระจุกตัวอยู่ในกรุงเทพฯ และหัวเมืองใหญ่ ส่งผลให้คนไทยจำนวนมากเข้าไม่ถึงสาธารณูปโภค และไม่มีสิทธิในที่ดินทำกิน (คำแถลงนโยบายฯ หน้า ๒) นโยบายเร่งด่วนที่จะดำเนินการทันที ข้อที่ ๓ รัฐบาลจะพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อขยายโอกาส ข้อ ๓.๖ รัฐบาลจะเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการที่ดินของรัฐ เร่งจัดทำแผนที่ที่ทันสมัยและใช้เทคโนโลยีเพื่อปรับปรุงแนวเขตที่ดินของรัฐและแก้ปัญหาที่ดินทับซ้อน ยุติความขัดแย้งและแก้ไขข้อพิพาทเกี่ยวกับที่ดิน ทั้งระหว่างหน่วยงานภาครัฐด้วยกันเองและระหว่างภาครัฐและประชาชน เพื่อสนับสนุนให้ประชาชนเข้าถึงสิทธิที่ดินที่อยู่อาศัย และที่ดินทำกินเพิ่มขึ้น (คำแถลงนโยบายฯ หน้า ๙)
๕	ร่างพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (ฉบับที่ ...) พ.ศ.	มติคณะรัฐมนตรีในคราวประชุมเมื่อวันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๕๙	(๑) รับทราบตามที่เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเสนอ (๒) อนุมัติหลักการร่างพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (ฉบับที่ ...) พ.ศ. ตามที่สถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) เสนอ และให้ส่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณาเป็นเรื่องเร่งด่วน โดยให้ความเห็นของสำนักงาน ก.พ.ร. ไปประกอบการพิจารณาด้วย แล้วดำเนินการต่อไปได้ (๓) ให้สถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) เร่งดำเนินการจัดตั้งธนาคารที่ดินให้แล้วเสร็จโดยเร็ว
๖	ร่างพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (ฉบับที่ ...) พ.ศ.	มติคณะรัฐมนตรีในคราวประชุมเมื่อวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒	(๑) อนุมัติหลักการร่างพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) (ฉบับที่ ...) พ.ศ. ตามที่สถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) เสนอ และให้ส่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณา โดยให้ขยายระยะเวลาดำเนินการของสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน)"ออกไปอีกคราวละไม่เกิน ๑ ปี แต่รวมระยะเวลาแล้วไม่เกิน ๓ ปี โดยมีเงื่อนไขว่า หากคณะรัฐมนตรีเห็นว่าการดำเนินการของสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) ไม่เกิดผลสัมฤทธิ์หรือไม่คุ้มค่าเมื่อเทียบกับภาระงบประมาณตามรายงานผลการดำเนินการในแต่ละปีที่สถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) ต้องเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาล่วงหน้าไม่น้อยกว่า ๙๐ วัน ก่อนครบกำหนดระยะเวลาในแต่ละ ๑ ปี และมีมติให้ยุบเลิกสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) ก็ให้สถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน

ที่	เรื่อง	วันที่มีมติ	สาระสำคัญ
			(องค์การมหาชน) เป็นอันยุบเลิก แล้วให้รัฐมนตรีประกาศยุบเลิกสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) ในราชกิจจานุเบกษาต่อไป ตามมาตรา ๔๐ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) พ.ศ. ๒๕๕๔ แล้วดำเนินการต่อไปได้ (๒) ให้สถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) ไปพิจารณาปรับปรุงการดำเนินการเพื่อช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจนให้สอดคล้องกับการแก้ไขปัญหาการสูญเสียที่ดินและการจัดการที่ดินให้เกษตรกรรายแปลงรวม และรับความเห็นของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และคณะกรรมการพัฒนาและส่งเสริมองค์การมหาชนไปพิจารณาดำเนินการต่อไปด้วย
๗	ร่างพระราชบัญญัติการจัดตั้งสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (ฉบับที่ ...) พ.ศ.	มติคณะรัฐมนตรีในคราวประชุมเมื่อวันที่ ๒๔ พฤษภาคม ๒๕๖๕	เห็นชอบร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) (ฉบับที่ ...) พ.ศ. ของ บจธ. ที่สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณาแล้ว ซึ่งแก้ไขวันใช้บังคับของร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว จาก “ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๘ มิถุนายน ๒๕๖๕ เป็นต้นไป” เป็น “ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๗ มิถุนายน ๒๕๖๕ เป็นต้นไป” และให้ดำเนินการต่อไป

๓.๓ ผลการดำเนินงานของ บจธ. ที่ผ่านมา

๓.๓.๑ ตลอดระยะเวลากว่า ๙ ปี (มีนาคม ๒๕๕๘ จนถึงปัจจุบัน) ที่ผ่านมา บจธ. มุ่งมั่นในการแก้ไขปัญหาเกษตรกรและผู้ยากจนตามนโยบายของรัฐบาลให้มีที่ทำกินและที่อยู่อาศัยดำเนินการกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน เพื่อให้ประชาชนสามารถพึ่งพาตนเองได้ตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง โดย บจธ. ได้ดำเนินการกิจที่ได้รับมอบหมายจนบรรลุวัตถุประสงค์การจัดตั้งองค์กร ๕ ประการ ดังนี้

๑) สามารถกระจายการถือครองที่ดินที่เป็นธรรมและยั่งยืนให้แก่เกษตรกรและผู้ยากจนจำนวน ๑,๔๗๔ ครัวเรือน รวมเนื้อที่ ๕,๐๔๘-๐-๔๔ ไร่ ภายใต้โครงการ ดังต่อไปนี้

๑.๑) โครงการบริหารจัดการที่ดินอย่างยั่งยืน ซึ่งมีลักษณะการช่วยเหลือในรูปแบบกลุ่ม ปัจจุบันมีพื้นที่ดำเนินการของ บจธ. จำนวน ๑๒ พื้นที่ มีเนื้อที่ ๑,๒๓๔-๒-๑๗.๗ ไร่ สามารถช่วยเหลือเกษตรกรได้ ๔๗๘ ครัวเรือน

๑.๒) โครงการนำร่องธนาคารที่ดิน (จังหวัดเชียงใหม่และจังหวัดลำพูน) ซึ่งเป็นการแก้ไขปัญหาเกษตรกรในพื้นที่จังหวัดลำพูน ได้แก่ ๑) ชุมชนบ้านไร่แดง ตำบลน้ำดิบ อำเภอป่าซาง ๒) ชุมชนบ้านท่ากอม่วง ตำบลหนองปลาสะวาย อำเภอบ้านโฮ่ง ๓) ชุมชนบ้านแพะใต้ ตำบลหนองล่อง อำเภอเวียงหนองล่อง และ ๔) ชุมชนบ้านโป่ง ตำบลแม่แฝก อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ มีเนื้อที่รวมจำนวน ๗๔๒-๒-๗๒.๔ ไร่ สามารถช่วยเหลือเกษตรกรได้ ๓๓๒ ครัวเรือน

๑.๓) โครงการป้องกันและแก้ไขปัญหาการสูญเสียสิทธิในที่ดินของเกษตรกรและผู้ยากจน โดย บจธ. สามารถแก้ไขปัญหาที่ดินหลุดมือจากเกษตรกรจากการจำนองและขายฝากไปได้จำนวน ๒,๔๐๖-๑-๔๒.๑ ไร่ สามารถช่วยเหลือเกษตรกรได้กว่า ๓๙๒ ราย

๑.๔) โครงการพัฒนาและทดสอบรูปแบบการบริหารจัดการที่ดินที่เป็นนวัตกรรมใหม่เพื่อเพิ่มโอกาสในการเข้าถึงที่ดิน (โครงการตัวกลางที่ดิน) สามารถเพิ่มโอกาสการเข้าถึงที่ดินโดยติดต่อประสานระหว่างเจ้าของที่ดิน และกลุ่มเกษตรกรหรือผู้ประสงค์ที่จะใช้ที่ดิน ในพื้นที่ ๖๖๔-๒-๑๒.๑ ไร่ สามารถช่วยเหลือเกษตรกรได้ ๑๐๔ ครัวเรือน

๒) บจธ. ได้มีการรวบรวมข้อมูลที่ดิน และข้อมูลเกษตรกรเพื่อใช้ในการวางแผนการช่วยเหลือตามขั้นตอน และ บจธ. ได้ดำเนินโครงการเพิ่มโอกาสเข้าถึงที่ดิน โดยเป็นตัวกลางระหว่างผู้ประสงค์จะใช้ประโยชน์ในที่ดินกับเจ้าของที่ดินที่ไม่ได้ใช้ประโยชน์เพื่อนำมาใช้ประโยชน์ด้านเกษตรกรรม

๓) บจธ. ได้ประสานหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม โดยการจัดทำบันทึกความร่วมมือการเข้าร่วมปรึกษาหารือเพื่อให้ได้ที่ดินของรัฐ และที่ดินเอกชนมาจัดสรรให้เกษตรกรและผู้ยากจน

๔) บจธ. ได้สนับสนุนให้ชุมชนจัดการที่ดินร่วมกัน ทั้งที่ดินทำกิน ที่อยู่อาศัย ในรูปแบบโฉนดชุมชน โดยการให้เกษตรกรรวมกลุ่มเป็นสหกรณ์หรือวิสาหกิจชุมชนก่อนที่จะมาขอรับความช่วยเหลือจาก บจธ. และส่งเสริมให้มีการบริหารจัดการกลุ่มร่วมกัน

๕) ในการดำเนินการช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจนทุกขั้นตอน บจธ. ได้ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อแก้ไขปัญหาที่ดินของเกษตรกรและผู้ยากจนให้สามารถดำเนินการในที่ดินได้เต็มศักยภาพ

๓.๓.๒ การประเมินความคุ้มค่าในการดำเนินการของ บจธ. ตามความใน มาตรา ๕ แห่งพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) พ.ศ. ๒๕๕๔ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๒ บจธ. ได้จัดส่งรายงานการประเมินผลการดำเนินงานไปยังสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ หรือ สำนักงาน ก.พ.ร. ตามความเห็นชอบของรองนายกรัฐมนตรีที่กำกับดูแลแล้ว โดยมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

๑) ผลการประเมินความคุ้มค่า ๒๕๖๔

ผลการประเมินตามกรอบการประเมินใน ๔ มิติ พบว่า บจธ. ผ่านประเมิน ๒ มิติ ได้แก่ มิติที่ ๑ ประสิทธิภาพ และมิติที่ ๔ การกำกับดูแลกิจการ ส่วนมิติที่ไม่ผ่านได้แก่ มิติที่ ๒ ประสิทธิภาพ และมิติที่ ๓ ผลกระทบ เนื่องจาก บจธ. ดำเนินการตามโครงการที่มติคณะรัฐมนตรีกำหนดได้แล้ว สำเร็จ แต่ยังไม่แสดงว่าเกิดผลสำเร็จและสัมฤทธิ์ตามวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งองค์กรได้ครบถ้วนทั้ง ๕ ข้อ เมื่อเทียบกับงบประมาณที่ได้รับจัดสรร เนื่องจากมีข้อจำกัดในการบริหารงานและประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ส่วนผลการประเมินตามกรอบการประเมิน เพื่อปรับปรุงและพัฒนามิติที่ ๕ บจธ. มีลักษณะภารกิจ วิธีการและรูปแบบการให้ความช่วยเหลือ รวมทั้งกลุ่มเป้าหมายบางส่วนที่มีความซ้ำซ้อนหรือความคล้ายคลึงกับหน่วยงานของรัฐที่มีอยู่ปัจจุบัน และมิติที่ ๖ ภารกิจของ บจธ. ไม่จำเป็นต้องใช้อำนาจรัฐฝ่ายเดียวในการดำเนินงาน (สิ่งที่ส่งมาด้วย ๙)

๒) ผลการประเมินความคุ้มค่า ๒๕๖๕

ผลการประเมินตามกรอบการประเมินใน ๔ มิติ พบว่า บจธ. มีผลการดำเนินการแล้วเสร็จตามแผนและผลผลิตจากงบประมาณประจำปีที่ได้รับจัดสรรในปีงบประมาณพ.ศ. ๒๕๖๕ และเริ่มมีการประเมินประสิทธิผลและผลกระทบบางโครงการที่มีรูปแบบที่ชัดเจนแล้ว แต่ยังไม่ครบถ้วนสมบูรณ์ทุกโครงการ ทำให้ บจธ. ผ่านประเมิน ๒ มิติ ได้แก่ มิติที่ ๑ ประสิทธิภาพ และมิติที่ ๔ การกำกับดูแลกิจการ ส่วนมิติที่ไม่ผ่านได้แก่ มิติที่ ๒ ประสิทธิภาพ และมิติที่ ๓ ผลกระทบ ทั้งนี้ สำนักงาน ก.พ.ร. จักได้เสนอรายงานการประเมินผลการดำเนินงานของ บจธ. เพิ่มเติมต่อคณะกรรมการพัฒนาและส่งเสริมองค์การมหาชน หรือ อ.กพม. และคณะกรรมการพัฒนาและส่งเสริมองค์การมหาชน หรือ กพม. ตามกระบวนการก่อนเสนอเรื่องดังกล่าวต่อคณะรัฐมนตรีต่อไป (สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑๐)

๓) การประเมินความคุ้มค่า ๒๕๖๖

ปัจจุบันอยู่ในระหว่างการดำเนินการ โดย บจธ. ได้จัดจ้างที่ปรึกษาสถาบันส่งเสริมการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี สำนักงาน ก.พ.ร. ดำเนินการจัดทำรายงาน

๔) การประเมินความคุ้มค่า ๒๕๖๗

ปัจจุบันอยู่ในระหว่างการดำเนินการจัดทำรายงานประเมินความคุ้มค่าเพื่อส่งสำนักงาน ก.พ.ร.

๓.๔ ปัญหาอุปสรรค

บจธ. ได้ดำเนินโครงการตามที่ได้รับมอบหมายในการจัดตั้งธนาคารที่ดินหรือองค์การอื่นที่มีวัตถุประสงค์ในลักษณะทำนองเดียวกับธนาคารที่ดิน โดยนำเสนอร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. แล้ว แต่อยู่ในระหว่างการพิจารณาทบทวนเนื่องจากพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) พ.ศ. ๒๕๕๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ตามความในมาตรา ๔๐ ได้กำหนดระยะเวลาสิ้นสุด และขณะนี้ยังไม่มีการจัดตั้งธนาคารที่ดินหรือองค์การอื่นที่มีวัตถุประสงค์ในลักษณะทำนองเดียวกับธนาคารที่ดิน ในขณะที่ บจธ. เร่งดำเนินการตามภารกิจหน้าที่การกระจายการถือครองที่ดินอยู่ทำให้เกิดปัญหาในการบริหารจัดการ บจธ. อาทิ

๑) การเสนองบประมาณ ซึ่งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้าใจว่า บจธ. มีหน้าที่ในการจัดตั้งธนาคารที่ดินหรือองค์การอื่นที่มีวัตถุประสงค์ในลักษณะทำนองเดียวกับธนาคารที่ดินเท่านั้น ซึ่ง บจธ. จะต้องดำเนินการในภารกิจอื่นๆ ด้วย ดังนั้น โครงการบริหารจัดการที่ดินอย่างยั่งยืน โครงการหาข้อยุติในการบริหารจัดการในพื้นที่นำร่องภาคเหนือ ๔ ชุมชน โครงการป้องกันและแก้ไขปัญหาการสูญเสียสิทธิในที่ดินของเกษตรกรและผู้ยากจน และโครงการพัฒนาและทดสอบรูปแบบการบริหารจัดการที่ดินที่เป็นนวัตกรรมใหม่เพื่อเพิ่มโอกาสในการเข้าถึงที่ดิน (โครงการตัวกลางที่ดิน) จากความไม่เข้าใจดังกล่าวทำให้ บจธ. มีปัญหาในการดำเนินการกิจ และได้รับการสนับสนุนงบประมาณไม่เพียงพอต่อความต้องการของเกษตรกรและผู้ยากจนที่แจ้งขอรับความช่วยเหลือตามภารกิจ เนื่องจากมีข้อกังวลของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการยุบเลิกองค์กร

๒) ปัญหาในการสรรหาบุคลากร เพื่อมาปฏิบัติงานโดยที่มาตรา ๔๐ แห่งพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) พ.ศ. ๒๕๕๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มีกำหนดเวลาอุปเกล็ดทำให้ บจธ. สรรหาบุคลากรเพื่อมาดำเนินงานตามภารกิจเป็นไปได้ยาก เนื่องจากมีความไม่แน่นอนในสถานะของหน่วยงาน

๓.๕ ข้อเท็จจริง

ด้วยเหตุผลและความจำเป็นในการดำเนินการกิจอย่างต่อเนื่อง คณะกรรมการ บจธ. ในการประชุม ครั้งที่ ๘/๒๕๖๗ เมื่อวันที่ ๒๖ กันยายน ๒๕๖๗ มีมติเห็นชอบร่างพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) (ฉบับที่ ...) พ.ศ. อันมีผลเป็นการขยายกำหนดเวลาการยุบเลิก บจธ. ออกไปอีก ๕ ปี นับแต่วันครบกำหนดยุบเลิกเดิม และมอบหมายให้ ผอ. บจธ. ดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป (สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑๑)

๔. สาระสำคัญของร่างกฎหมาย

บจธ. พิจารณาแล้วเห็นว่า เพื่อให้การดำเนินการของ บจธ. มีความต่อเนื่องสามารถดำเนินการตามภารกิจที่ได้รับมอบหมายสำเร็จและสามารถดำเนินการกิจที่ยังอยู่ในระหว่างดำเนินการเพื่อช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจนโดยเฉพาะการเสนอร่างกฎหมายจัดตั้งธนาคารที่ดินหรือองค์การอื่นที่มีวัตถุประสงค์ในลักษณะทำนองเดียวกับธนาคารที่ดิน ซึ่งการเสนอร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวนี้ คาดว่าใช้ระยะเวลาประมาณ ๕ ปี ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินการกิจของ บจธ. เป็นไปด้วยความเรียบร้อย บจธ. จึงจำเป็นต้องขอเสนอให้พิจารณาแก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๔๐ (๒) แห่งพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) พ.ศ. ๒๕๕๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน

/(องค์การ ...

(องค์การมหาชน) (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๖๕ ซึ่งได้จัดทำตารางเปรียบเทียบกฎหมายที่มีอยู่เดิมและร่างกฎหมายที่เสนอในครั้งนี้

กฎหมายเดิม	ร่างกฎหมายที่เสนอ	หมายเหตุ
มาตรา ๔๐ ให้สถาบันเป็นอันยุบเลิกเมื่อมีกรณีใดกรณีหนึ่งดังต่อไปนี้ (๒) เมื่อพ้นวันที่ ๗ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๘	มาตรา ๔๐ ให้สถาบันเป็นอันยุบเลิกเมื่อมีกรณีใดกรณีหนึ่งดังต่อไปนี้ (๒) เมื่อพ้นวันที่ ๗ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๗๓	เป็นการขยายกำหนดเวลาการยุบเลิก บจธ. ออกไปอีก ๕ ปี นับแต่วันครบกำหนดยุบเลิกเดิม (เมื่อพ้นวันที่ ๗ มิถุนายน ๒๕๖๘)

ทั้งนี้ ในห้วงเวลาที่ได้รับการขยายระยะเวลาดำเนินการ บจธ. มั่นใจว่าจะสามารถหาข้อยุติในการจัดตั้งธนาคารที่ดินหรือองค์การอื่นที่มีวัตถุประสงค์ทำนองเดียวกับธนาคารที่ดินได้ และสามารถดำเนินการกิจการในการกระจายการถือครองที่ดินควบคู่ไปด้วยได้เช่นกัน

อนึ่ง เพื่อให้การเสนอขอขยายระยะเวลาดำเนินการ บจธ. เป็นไปด้วยความเรียบร้อย บจธ. ได้มีหนังสือขอความอนุเคราะห์ถึงเลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ ในฐานะกรรมการและเลขานุการ กพม. เพื่อเสนอเรื่องดังกล่าวต่อ กพม. เพื่อโปรดพิจารณาให้ความเห็นในการขอขยายกำหนดเวลาการดำเนินการกิจการของ บจธ. ออกไปอีก ๕ ปี ตามร่างพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ด้วยแล้ว (สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑๒)

๕. ข้อเสนอ

เพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาเห็นชอบร่างพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑๓)

จึงเรียนมาเพื่อโปรดนำกราบเรียนนายกรัฐมนตรีเพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

สุริยา อังสุพงษ์

(นายสุริยา จิรุงเรืองกิจ)

รองนายกรัฐมนตรี

สถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน)

กองกฎหมายและงานคดี

โทร. ๐ ๒๒๗๘ ๑๖๔๘ ต่อ ๔๑๐ และ ๔๑๑ (คุณนัยนรินทร์/คุณนันทรัตน์)

โทรสาร ๐ ๒๒๗๘ ๑๒๘๔